

การเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย และประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

Comparative of Vocational Education Management Systems in Thailand and Leading Industrial Countries

ฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล¹,ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล² และ ทวีศิลป์ กุลนภาดล³

Chatkul Uapipattanakul¹, Theeraphab Phetmalhkul² and Taweasil Koolnaphadol³

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Email: Chatkul.g@gmail.com

Received December 8, 2022; **Revised** January 9, 2023; **Accepted** January 30, 2023

Abstract

The objectives of this research are as follows: (1) to compare and study the budget function of the vocational education management system in Thailand and leading industrial countries; (2) to analyze and compare the vocational education administration systems in Thailand and leading industrialized countries according to the components and dimensions. This study was a qualitative research with in-depth interviews and focus groups with a group of policy experts. A group of professionals in the administration of vocational education institutions and entrepreneur group organizations that use vocational education using selection techniques and purposive sampling. The research tools were interview questions and focus group discussions. The results of the research revealed that the important aspects of the vocational education system were as follows: (1) vocational Education Management Policy In every country, there is a common focus which is aiming for learners to continuously learn and develop knowledge and skills through the life long learning approach. (2) the structure of the vocational education system. Thailand has a centralized management model. As for the leading industrialized countries have decentralized management, making the country's development drive outstanding and progressive. (3) vocational course The curriculum should be must in accordance with the policy of education management. And to allow relevant professional organizations to participate in curriculum preparation in order to create a variety and modernity like leading industrial countries; and (4) teacher development should increase the

form of development professional skill for teachers to be effective. To enhance the teacher profession to be proud and to support and promote the quality of life in the teaching profession.

Keywords: Comparative; Vocational education management; Vocational education system components

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 2) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และกลุ่มผู้ประกอบการ องค์กรหน่วยงานที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแนวข้อคำถามในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของระบบอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) นโยบายการจัดการอาชีวศึกษา ทุกประเทศมีจุดเน้นร่วมกัน คือ การมุ่งให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยแนวทาง Life Long Learning 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการประเทศไทยเป็นแบบศูนย์อำนาจ ส่วนประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำเป็นแบบกระจายอำนาจทำให้การขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศมีความโดดเด่นและก้าวหน้า 3) หลักสูตรอาชีวศึกษาควรจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา และให้องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้เกิดหลากหลายและทันสมัยดังเช่นประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ และ 4) การพัฒนาครู ควรต้องเพิ่มแนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้มีความภาคภูมิใจและสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพชีวิตอาชีวครู

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ; การจัดการอาชีวศึกษา; องค์ประกอบของระบบอาชีวศึกษา

บทนำ

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้คนให้มีทักษะความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาชีพ อีกทั้งนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ (Office of the Vocational Education Commission, 2019) ปัจจุบันนวัตกรรมมีการพัฒนาไปสู่ความล้ำสมัยส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมผลิตนวัตกรรมใหม่มาตอบสนองความต้องการของสังคม โดยมีดิจิทัลเป็นโครงสร้างพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจที่มีพลวัตสูง การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาต้องปรับกระบวนการผลิตให้ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ โดยการผลิตกำลังคนให้มีทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพเพื่อให้เข้าสู่สังคมอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ประกอบกับสถานการณ์โลกที่ส่งผลต่อระบบกำลังคนและรูปแบบการเรียนรู้จากการพลิกผันของเทคโนโลยี (Technology Disruption) จึงจำเป็นต้องพัฒนากำลังคนในสาขาอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อให้รากฐานการพัฒนาภายในประเทศมีความเหมาะสมเท่าทันกับบริบทการพัฒนาที่ประเทศต้องการมุ่งเน้น (Pandam, 2021)

การพัฒนาคุณภาพแรงงาน เป็นโจทย์สำคัญสำหรับประเทศไทยในการพยายามก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง โดยเฉพาะการวางเป้าหมายเพิ่มแรงงานทักษะสูง แต่ค่านิยมเลือกเรียนสายอาชีพยังคงมีน้อยกว่าการเลือกเรียนสายสามัญถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีความพยายามปรับภาพลักษณ์และสร้างความเข้าใจมากขึ้นก็ตาม ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำคัญ เป็นการมุ่งเน้นการผลิตกำลังคนในสาขาต่าง ๆ ตรงตามสายอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (Phulsawasdi, Wetcha, Rattanachowong & Tunkaew, 2018)

ค่านิยมยอมรับการศึกษาสายสามัญว่าสูงส่งกว่าการศึกษาสายอาชีพเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกๆ ประเทศ แต่ประเทศเหล่านั้นก็ไม่หยุดที่จะพัฒนาระบบการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้และทักษะที่ส่งเสริมกับทิศทางการเติบโตทางภาคอุตสาหกรรมของชาติ ประเทศเกาหลีใต้ ถือเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และได้นำความรู้วิทยาการเข้าสู่การเรียนการสอนอย่างเข้มข้นให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และให้ความสำคัญผลักดันภาคอุตสาหกรรมหนักอย่างเข้มข้น เช่นเดียวกับสิงคโปร์ และเยอรมนี ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในระบบอาชีวศึกษา และผลิตแรงงานให้สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรม จนกระทั่งมีหลักสูตรด้านวิชาชีพและศูนย์ฝึกอบรมที่มากเป็นอันดับหนึ่ง โดยการระดมสมองออกแบบหลักสูตรร่วมกันกับสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Amarinthewa, 2022)

จากการศึกษารายงานงานวิจัยระบบบริหารอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจุบันทั่วโลกต่างมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาอาชีวศึกษาในเชิงเปรียบเทียบมีความจำเป็นเพราะสภาพพหุวัฒนธรรม การรวมกลุ่มระดับภูมิภาค การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบทำให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่างในองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษาสำหรับเป็นสารสนเทศฐานวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการบริหารการอาชีวศึกษาของประเทศไทย ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบการบริหารอาชีวศึกษาเชิงเปรียบเทียบของ 5 ประเทศ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบมิติต่างๆ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) นโยบายการจัดการศึกษา 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา และ 4) การพัฒนาครู ซึ่งเป็นกรอบการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่สรุปจากนักวิชาการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ตามวิธีการเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการของ George Z. F. Bereday (Bereday, 1967) โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารอาชีวศึกษา เช่น แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา 2560-2579 แผนการศึกษาแห่งชาติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา รายงานผลการศึกษารายงานมาตฐานการศึกษาของต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบายการจัดการศึกษา 2) ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา 4) ด้านการพัฒนาครู

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และกลุ่มผู้ประกอบการ องค์กรหน่วยงานที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา

3. ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2564 ถึงเดือนมิถุนายน 2565

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา มีต้นแบบมาจากนักอาชีวศึกษาคนสำคัญ คือ Charles Allen. Prosser and Charles R. Allen (Prosser & Allen, 1925) ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกงานด้านการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาของสหรัฐอเมริกาให้เจริญก้าวหน้า ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาไว้ 16 ข้อ ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ต้องจัดสภาพให้เหมือนกับในสถานที่ทำงานจริง 2) การสอนอาชีวศึกษาต้องสอนด้วยกระบวนการเครื่องมือเครื่องจักรเหมือนกับที่ใช้ในงานจริง ครูต้องมีประสบการณ์ในการทำงานจริงมาก่อน 3) การสอนอาชีวศึกษาต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบและมีทักษะปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละอาชีพ โดยคำนึงถึงระยะเวลาการฝึกฝนที่เพียงพอในการสร้างนิสัยดังกล่าว 4) การจัดการอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด เซวณปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้สูงสุดตามความสามารถของตนเอง 5) การจัดการอาชีวศึกษาควรมุ่งเฉพาะกลุ่มผู้สนใจหรือผู้ที่มีความสามารถ ที่จะใช้วิชาชีพที่ได้เรียนมาในการพัฒนางานอาชีพของตนเองได้เท่านั้น 6) ต้องมีการฝึกฝนบ่อยครั้งและมากเพียงพอที่จะสร้างนิสัยการคิดและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นพร้อมกับการฝึกทักษะทางอาชีพ 7) ครูผู้สอนอาชีวศึกษาควรมีประสบการณ์การทำงานจริงในอาชีพที่ตนสอนมาก่อนทั้งทางด้านทักษะและความรู้ 8) การจัดการอาชีวศึกษาต้องสามารถสร้างคนให้มีความสามารถ บุคลิกภาพ คุณธรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้จ้างงาน 9) การจัดการอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน ถึงแม้ว่าการฝึกอาชีบบางประเภทจะน่าสนใจแต่ไม่ควรให้ความสำคัญไปกว่าความต้องการของสังคมและชุมชน 10) การฝึกฝนผู้เรียนอาชีวศึกษาต้องฝึกในสภาพที่เป็นจริง ไม่ควรฝึกด้วยแบบฝึกหัดจำลอง

11) ข้อมูลความรู้ที่เชื่อถือได้สำหรับการฝึกฝนอาชีพต้องมาจากประสบการณ์ของผู้รอบรู้ในอาชีพนั้น ๆ เท่านั้น 12) ในทุก ๆ อาชีพต่างก็มีเนื้อหาความรู้เป็นการเฉพาะของตนเอง ซึ่งไม่มีในอาชีพอื่น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่นำมาสอนต้องให้สอดคล้องและใช้ประโยชน์ในอาชีพนั้นๆ 13) การจัดการอาชีวศึกษาที่จะได้ผลดีต่อสังคม ควรจัดให้ตรงตามความต้องการของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มในเวลาที่เขาต้องการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ทันต่อความต้องการ 14) การจัดการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญกับความสนใจความถนัดและความสามารถของแต่ละคนที่เหมาะสมกับการเรียนในแต่ละอาชีพมากกว่าคะแนน หรือระดับ IQ. ของเขาจึงควรมีกระบวนการแนะแนวที่เหมาะสม 15) โครงสร้างของการจัดการอาชีวศึกษา เช่น หลักสูตรและการสอน ควรมีความยืดหยุ่นและปรับตัวเองได้ไม่ควรยึดโครงสร้างที่แข็งและไม่ปรับตัว เพราะอาชีพและเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ 16) การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีต้นทุนต่อหัวสูงกว่า

สามัญศึกษาอย่างมาก ดังนี้ การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้จัดควรมีความพร้อมทางเศรษฐกิจที่เพียงพอมีเงินนั้นจะเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า

จากแนวคิดดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา จะมุ่งเน้นให้สามารถฝึกบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถาบันจะต้องพิจารณาความพร้อมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักการ เนื้อหาวิชา ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ฝึกงานต่างๆ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานงานอาชีพ

แนวคิดที่เกี่ยวกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษา

Sitthipong (2000) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการอาชีวศึกษาให้ได้คุณภาพ ต้องมองความเชื่อด้านใน จัดเพื่อใคร จัดเมื่อใด และจะจัดอย่างไร สิ่งที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) ครูอาชีวศึกษา ครูผู้สอนต้องมีลักษณะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านทฤษฎีเป็นอย่างดี พร้อมกับการเป็นผู้ที่สามารถจัดระบบและกลวิธีในการปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ ครูสอนวิชาทฤษฎีจะต้องได้รับการฝึกฝน ขณะที่ครูปฏิบัติจะต้องมีความชำนาญและมีทักษะสูงในด้านปฏิบัติ 2) หลักสูตรและวิธีสอน หลักสูตรเรียนวิชาชีพจะเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันออกไป ซึ่งหลักสูตรที่ต้องผลิตผู้สำเร็จการศึกษาออกไปทำงานได้จะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนด้านทักษะมากกว่าทฤษฎี ส่วนหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาต่อในระดับที่สูงก็จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป สำหรับรายวิชาบางหมวดในหลักสูตรอาชีวศึกษา เช่น รายวิชาคณิตศาสตร์ หรือรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิชาพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน ก็ย่อมมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นการเรียนที่ประยุกต์ไปในทางวิชาชีพ ด้านเทคนิคการสอน วิธีสอนทฤษฎีหรือปฏิบัติก็ต้องจัดให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริง การจัดห้องเรียน จำนวนผู้เรียน ห้องฝึกปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะต้องมีข้อแตกต่างจากการศึกษาสายสามัญอย่างแน่นอน 3) ผู้บริหารและการบริหาร ผู้บริหารศึกษาอาชีวจะจะต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริงในสภาพงานของแต่ละอาชีพ และสามารถเลือกใช้วิธีการบริหารอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอนห้องทดลอง ห้องฝึกปฏิบัติการ การจัดกลุ่มเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นเทคนิควิธีการบริหารงานและบริหารหลักสูตรอาชีวศึกษา ในหลักสูตรอาชีวศึกษาแต่ละสาขา ผู้บริหารที่มีความรู้อาจเลือกใช้หลักและวิธีการบริหารที่แตกต่างกัน ความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินงานเท่านั้นที่จะส่งผลให้การจัดอาชีวศึกษาประสบผลสำเร็จ

Wonganutaroj (1999) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการอาชีวศึกษา ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ สามารถตอบสนองความต้องการบุคคล ความต้องการสังคม และความต้องการของประเทศชาติ นั่นคือ บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขไปในลักษณะที่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพ องค์ประกอบของการอาชีวศึกษา จำแนกตามความสำคัญออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) องค์ประกอบหลัก หมายถึง องค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดด้านวิชาชีพ ได้แก่ หลักสูตรครูผู้สอน นักเรียนนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอน 2) องค์ประกอบรอง หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้จัดการศึกษาด้านวิชาชีพได้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือเครื่องจักร วัสดุฝึก และงบประมาณ เป็นต้น

Somboon, Lapcharoen and Thanong (2009) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านนโยบายและจุดมุ่งหมายของทั้งสองประเทศมุ่งเน้นผลิตแรงงานฝีมือและแรงงานทักษะ ซึ่งจะนำมาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ด้านบริหารจัดการกรมอาชีวศึกษาและกรมเทคนิคศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบซึ่งถือได้ว่าเป็นการบริหารการศึกษาแบบรวม

ศูนย์ แต่มีการจัดการแบบทิ้งกระจายอำนาจ ด้านหลักสูตรทั้งสองประเทศมีหลักสูตรการสร้างความเป็นมืออาชีพและมีทักษะขั้นสูง โดยนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ 3 ลักษณะ คือ หลักสูตรทางด้านเทคนิควิชาชีพ หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรการฝึกทักษะปฏิบัติ ซึ่งแต่ละหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับระยะเวลาเรียนเป็นสำคัญ ด้วยสภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าทั้งสองประเทศมีความร่วมมือกับสถานประกอบการมากขึ้น เช่น มีระบบทวิภาคี การฝึกอบรมระหว่างทำงาน ปัจจุบันจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น

Pipatpol (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันการศึกษา 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3) การสื่อสารการตลาด 4) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 5) แรงจูงใจในการประกอบอาชีพ 6) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ สำหรับแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ มี 14 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) พัฒนาผู้นำของสถาบันการศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) สร้างแนวปฏิบัติของวัฒนธรรมและปรัชญาองค์กรที่มีความรักดีต่อองค์กร 3) พัฒนาคู่มืออาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4) บริหารสถาบันการศึกษาเชิงกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ 5) สื่อสารและประชาสัมพันธ์สถาบันการศึกษาโดยบุคลากรทางการตลาด 6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและสังคมชุมชน 7) พัฒนาระบบการประเมินผลที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถานประกอบการ 8) ปลูกฝังนักเรียนให้เห็นความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ 9) สร้างระบบการช่วยเหลือผู้ปกครอง 10) ส่งเสริมการสร้างหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการ 11) สร้างแรงดึงดูดในการประกอบอาชีพ 12) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในอนาคต 13) สร้างระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ 14) สร้างกฎระเบียบตามกฎหมายที่เปิดโอกาสให้สถานประกอบการจัดการศึกษาในระบบของตนเอง และกฎหมายที่สนับสนุนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

Intarasopa and Intarak (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา 2) การพัฒนาและบริหารหลักสูตร 3) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และ 5) ผลลัพธ์ที่ได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

Jirathurapornsit, Chenaksara and Intarak (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ ในเรื่องนี้ได้กล่าวถึงพัฒนาระบบการศึกษาไทยให้ประสบความสำเร็จและเทียบเท่าในระดับภูมิภาคอาเซียนนั้น จะต้องทำการศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนในเชิงเปรียบเทียบระบบการศึกษา ซึ่งผลวิจัยนี้พบว่าการศึกษการบริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ มีการวางแผนแนวทางการบริหารจัดการทั้งหมด 18 ประเด็น ได้แก่ นโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบการบริหารจัดการ การวางแผน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเหมือนกันหรือแตกต่างกัน การวัดและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนและการสอนของครูผู้สอน การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักศึกษาผู้เรียน การนิเทศการศึกษา การให้ความร่วมมือและ

การสนับสนุนของผู้ปกครอง เทคโนโลยี การจัดการศึกษากับสถานประกอบการ คุณลักษณะของครูผู้สอนและการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน ผลผลิตของการจัดการการศึกษา และการวัดและการประเมินผล

จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการบริหารระบบงานขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาคนด้านวิชาชีพให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะความสามารถ และสมรรถนะที่เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน และเป็นไปตามกลไกการขับเคลื่อนกำลังคนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ

แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบ

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบจะเป็นการวิจัยในแง่ของปริมาณและคุณภาพ เป็นการวิจัยโดยศึกษาเอกสารอ้างอิงซึ่งมุ่งเน้นไปที่ตรรกะพื้นฐานและเป้าหมายของการวิจัย (Esser & Vliegthart, 2017) การวิจัยเปรียบเทียบให้ความสำคัญกับการเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ไปจนถึงข้อมูลพื้นฐานระหว่างการออกแบบระบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันมากที่สุด ตามแนวคิดของ Bereday (1967) ได้เสนอการศึกษาเชิงเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการ แบ่งเป็นลักษณะการศึกษาระหว่างประเทศ เป็นการศึกษาเฉพาะท้องถิ่น (Area Study) โดยให้ความสนใจที่จะวิเคราะห์ระบบการศึกษาของประเทศหนึ่งๆ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ แล้วรายงานข้อมูลการศึกษาเป็นรายประเทศหรือภูมิภาคส่วนการศึกษาอีกประเด็นหนึ่ง โดยแบ่งขั้นตอนของการศึกษาเปรียบเทียบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การบรรยายหรือพรรณนา (Description) เป็นการรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาเท่านั้น (Collection of Purely Pedagogical Data) โดยการบรรยายถึงความเป็นมาทางการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิเคราะห์ เช่น ระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายการศึกษา 2) การอธิบายหรือตีความ (Interpretation) เป็นการนำข้อมูลทางการศึกษามาตีความหรืออธิบายต่อโดยอาศัยฐานข้อมูลจากสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) การเทียบเคียง (Juxtaposition) เป็นการนำข้อมูลทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ มาจับคู่เทียบเคียงเพื่อแสดงความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละหมวดหมู่ของประเทศต่าง ๆ ไปพร้อมกัน 4) การเปรียบเทียบ (Comparison) เป็นการนำเอาข้อมูลทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่มุ่งศึกษามาพิจารณาวิเคราะห์เป็นคราวเดียวพร้อม ๆ กัน (Simultaneous Comparison) การเปรียบเทียบจึงไม่ใช้การนำข้อมูลหรือเรื่องราวทางการศึกษามาเขียนเรียงกันเท่านั้น แต่เป็นการจับแก่นสารหรือสาระสำคัญของการศึกษาแต่ละระบบมาชี้ให้เห็นในเชิงเปรียบเทียบกันหลายประเทศตามประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเปรียบเทียบ จึงเป็นการนำเสนอแนวความคิดทางการศึกษาจากประเทศหนึ่งมายังอีกประเทศหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาในประเทศต่าง ๆ โดยนำมาวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและผลิตผลของระบบการศึกษาที่สัมพันธ์กับประเด็นต่าง ๆ มาตีความภายในกรณีศึกษาเทียบเคียงข้อมูลสร้างสมมติฐาน พิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งเป็นการอธิบายเหตุการณ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพการณ์นั้น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอน ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารและรายงานการวิจัยจำนวน 47 เรื่อง บทความวิจัย 39 บทความ รายงานเชิงวิเคราะห์ต่อระบบบริหารอาชีวศึกษา 26 บทความ วิเคราะห์ระบบในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีก 13 เว็บไซต์เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษา ของ 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเยอรมนี เพื่อเรียบเรียงเนื้อหาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ในส่วนแรกเป็นเนื้อหาส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริบทและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ภูมิศาสตร์ ด้านประชากร ด้านการเมืองการปกครอง และด้านระบบการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ 1 (Qualitative research)

ในขั้นตอนนี้เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งตาม เกณฑ์คุณสมบัติในแต่ละกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบายการศึกษา จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 4 คน 3) กลุ่มผู้บริหารสถานประกอบการ องค์กร หน่วยงานที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวข้อคำถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศ อุตสาหกรรมชั้นนำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อนัดหมายวันเวลากับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกครั้งก่อนการสัมภาษณ์ โดย ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการขอเข้าสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) จากการบันทึกและการถอดเทป การสัมภาษณ์วิเคราะห์ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง และจับประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 (Qualitative research)

ในขั้นตอนนี้เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรม นำตามองค์ประกอบและมิติ โดยการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) กับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษาทั้ง ระดับนโยบายและระดับบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตัวแทน ผู้บริหารสถานศึกษาภาคเอกชน และผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวคำถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นประเด็นการ วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศคู่

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อนัดหมายเพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ผ่านระบบ Zoom เพื่อนำมา วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติ สำคัญ ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดการศึกษา ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา และด้านการ พัฒนาครู เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำผลสรุปการวิจัยมาจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายระบบบริหารอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์การเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรม นำ

สรุปผลการวิจัยด้วยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระบบบริหารอาชีวศึกษา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบบริบทพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ตามบริบทพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ 1) *ด้านภูมิศาสตร์* ประเทศไทยตั้งอยู่ใจกลางคาบสมุทรอินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อยู่มากมาย ลักษณะภูมิประเทศเป็นรูปคล้ายขวาน ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือที่ถูกล้อมรอบไปด้วยทะเลทั้ง 4 ด้าน มีเกาะใหญ่ที่สำคัญคือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุ คิวชู พื้นที่ 70% ของประเทศญี่ปุ่นเป็นพื้นที่ภูเขาและป่าไม้ จึงมีความหลากหลายทางด้านชีวภาพ ทั้งพืชและสัตว์ และให้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งรวมอาหารของสัตว์ทะเล ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่เป็นเกาะขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่นอกปลายทิศใต้ของคาบสมุทรมลายู เป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมของโลกและมีความหลากหลายทางการค้าเป็นหลัก โดยภาพรวมจาก 4 ประเทศที่กล่าวมา ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่ที่สุดและมีลักษณะภูมิอากาศที่คล้ายกัน ส่วนประเทศเยอรมนีเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางยุโรปตั้งอยู่ฝั่งแถบยุโรปทำให้สภาพอากาศเป็นแบบค่อนข้างหนาวเย็น มีลักษณะของขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย เป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในยุโรปและใหญ่เป็นอันดับสี่ของโลก และเป็นประเทศที่มีการนำเข้าและส่งออกมากที่สุดเป็นอันดับสามของโลก 2) *ด้านประชากร* ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ขนาดพื้นที่ที่มีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีความแตกต่างด้านจำนวนประชากร ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 11 ของโลก มิติด้านประชากรเป็นมิติที่เชื่อมโยงกับองค์ประกอบทุกด้านของการพัฒนาประเทศ รองลงมา คือ ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมนีที่มีจำนวนประชากรที่ใกล้เคียงกัน แต่ถ้าเมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่เรียกได้ว่าในประเทศเกาหลีจำนวนประชากรที่แออัดมาก ส่วนประเทศสิงคโปร์เป็นเกาะขนาดเล็ก แต่มีจำนวนประชากรค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับสัดส่วนของพื้นที่ประเทศ ทำให้ภาษาและศาสนามีความแตกต่างของด้านจำนวนประชากรของแต่ละประเทศ ทำให้มีความต่างกันด้านพหุวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ในทุกประเทศมีหลากหลายเชื้อชาติที่แตกต่างกันและมีความเชื่อทางศาสนาที่มีรูปแบบแตกต่างกัน ส่วนด้านภาษาทุกประเทศมากกว่า 1 ภาษา โดยจะมีภาษาแม่เป็นภาษาหลัก 3) *ด้านการเมืองการปกครอง* เป็นอีกมิติสำคัญที่สะท้อนการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชัดเจน รูปแบบการปกครองเป็นลักษณะการใช้อำนาจปกครองประเทศนั้น ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว ซึ่งมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาภายใต้ราชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญ ประเทศญี่ปุ่นปกครองโดยระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยมีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล ประเทศสิงคโปร์เป็นสาธารณรัฐระบบรัฐสภา รัฐเดี่ยว และใช้ระบบหลายพรรคการเมือง โดยมีการปกครองสภาเดียวระบบเวสต์มินสเตอร์ ประเทศเกาหลีใต้ปกครองด้วยระบบสาธารณรัฐ ชื่อเป็นทางการคือสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีประมุขของประเทศคือประธานาธิบดี และเยอรมนีปกครองแบบสหพันธสาธารณรัฐประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประกอบด้วย 13 รัฐและ 3 รัฐอิสระที่ปกครองด้วยรัฐสภา และรัฐบาลของตนเอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ ในศึกษาเปรียบเทียบในด้านนี้ประเทศทั้ง 5 แห่ง มีปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีหลักการบริหารมีการแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ 1) อำนาจอธิปไตย 2) อำนาจตุลาการ และ 3) อำนาจนิติบัญญัติ แต่มีประเทศสิงคโปร์ที่มีวิถีปฏิบัติแตกต่างจากแนวคิดแบบตะวันตกทั่วไป คือ มีการใช้อำนาจของรัฐอย่างเด็ดขาดในการควบคุมสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอย่างเข้มงวด และ 4) *ด้านระบบการศึกษา* ในทุกประเทศให้การส่งเสริมคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ แต่ละประเทศมีการกำหนดการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาแห่งชาติ ประเทศไทย จัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ใน

การจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนนอกจากการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า “Modes of learning” การจัดการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ยึดหลักความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จึงไม่ได้ถูกแบ่งกลุ่มหรือสอนตามความสามารถของแต่ละคน ประเทศสิงคโปร์มีระบบการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่านักเรียนแต่ละคนนั้น มีความถนัดและความสนใจแตกต่างกันไป ดังนั้นสิงคโปร์จึงมีการจัดระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อให้ นักเรียนแต่ละคน สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ เกาหลีใต้ถือเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับชาวเกาหลีใต้ เนื่องจากความสำเร็จในการศึกษาเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวและเป็นที่เชิดหน้าชูตาในสังคม และเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เกาหลีใต้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการรู้หนังสือสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ประเทศเยอรมนี มีโรงเรียนอยู่หลายประเภท และระบบการศึกษาในแต่ละรัฐมีความแตกต่างกัน เด็กทุกคนตั้งแต่อายุ 6 หรือ 7 ปี หลังจากที่ยังจบชั้น ป.4 (หรือ ป.6 ในบางรัฐ) เด็กๆ จะเข้าเรียนในโรงเรียนระดับถัดไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ มีองค์ประกอบและมิติสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการจัดการอาชีวศึกษา แนวคิดการจัดการศึกษาประเทศคู่เปรียบทั้ง 5 ประเทศ นโยบายการจัดการศึกษาของทุกประเทศมีจุดเน้นร่วม คือ การมุ่งให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระบบมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยแนวทางการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) และความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการศึกษา และได้ นโยบายการจัดการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาชาติ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนและมีหน่วยงานที่กำกับควบคุม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะเริ่มต้นเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ ส่วนประเทศสิงคโปร์และ เยอรมนีได้ จัดรูปแบบการศึกษาอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาตัวเองให้ด้านที่ตนถนัด เมื่อสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจะสามารถเลือกเรียนหลักสูตรวิชาชีพทั่วไปหรือหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทาง โดยจะต้องผ่านการทดสอบเพื่อทดสอบตามเกณฑ์ที่ทั้งสองประเทศกำหนดไว้ 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบศูนย์อำนาจ แต่ประเทศอื่น ๆ มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ส่วนพื้นฐานโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของทุกประเทศเหมือนกัน คือ การบริหารจัดการอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมนี ที่มีกระทรวงแรงงานเข้ามาร่วมดูแลในการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเยอรมนีอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ด้านการจัดฝึกอบรมวิชาชีพมุ่งเน้นให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานและทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีสถาบันในการรับรองการฝึกอบรมวิชาชีพ สอดคล้องกับ Wonganutaraj (1999) 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา การกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา และห้องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ในทุกประเทศมีการนำเอาหลักสูตรด้านวิชาชีพสอดแทรกเนื้อหาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพที่เต็มรูปแบบจะเริ่มต้นหลังจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละประเทศจะมีการจัดหลักสูตรระบบภาคีที่คล้ายคลึงกัน แต่หลักสูตรของประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์จะมีความหลากหลายและทันสมัย ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งมีประเทศ

เยอรมนีเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้กับประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ หลักสูตรอาชีวศึกษามีระยะเวลาในการเรียนขั้นต่ำ 3 ปีขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เลือกเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็จะได้รับประกาศนียบัตร ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยมีการจัดหลักสูตรที่อิงรูปแบบมากเกินไป ซึ่งแตกต่างกับประเทศคู่เปรียบที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ 4) การพัฒนาครู ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำให้ความสำคัญวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติและให้ค่าตอบแทนสูง มีระบบการคัดเลือกครูที่เป็นขั้นตอน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเต็มแตกต่างกับประเทศไทยที่การพัฒนาครูเป็นเพียงข้อปฏิบัติที่ขาดความตระหนัก ในการพัฒนาครูทุกประเทศจะเป็นลักษณะการฝึกอบรมโดยพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน ส่วนประเทศสิงคโปร์จะเน้นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกประสบการณ์ โดยมีการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การเปรียบเทียบประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ และประเทศเกาหลีใต้ตามบริบทพื้นฐานมีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากอยู่โซนแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกทำให้สภาพภูมิอากาศไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนประเทศเยอรมนีเป็นประเทศศูนย์กลางยุโรปทำให้สภาพอากาศเป็นแบบค่อนข้างหนาวเย็น ด้านจำนวนประชากรหนาแน่นทำให้มีความแตกต่างกันด้านพหุวัฒนธรรมและเชื้อชาติค่อนข้างมากจำนวนประชากรหนาแน่น ทำให้มีความแตกต่างกันด้านพหุวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ค่อนข้างมาก ทำให้แต่ละประเทศมีพิธีกรรมที่หลากหลายตามความเชื่อ เมื่อกล่าวถึงการปกครองถือเป็นอีกมิติสำคัญเนื่องจากประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีหลักการบริหารมีการแบ่งอำนาจที่เหมือนกัน ด้านระบบการศึกษาทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและกำหนดการศึกษาภาคบังคับ เพราะถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อกล่าวถึงเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ประเทศญี่ปุ่นและเยอรมนีได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นค่อนข้างมาก และเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจขนาดใหญ่มีการเจริญเติบโตภาคธุรกิจเป็นลำดับต้น ๆ รองลงมาเป็นประเทศสิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ทั้งสองประเทศนี้ได้ให้ความสำคัญกับระบบศึกษาอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมและเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ล้ำสมัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำมีองค์ประกอบและมิติสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการจัดการศึกษา ประเทศคู่เปรียบทั้ง 5 ประเทศนโยบายการจัดการศึกษาของทุกประเทศมีจุดเน้นร่วม คือ การมุ่งให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระบบมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยแนวทางการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) และความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพด้านการศึกษา และได้นโยบายการจัดการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาชาติ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนและมีหน่วยงานที่กำกับควบคุม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเริ่มตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในแต่ละประเทศจะมีจุดมุ่งหมายในการเรียนและระยะเวลาในการเรียนแตกต่างกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาตัวเองให้ด้านที่ตนถนัดสอดคล้องกับ Somboon, Lapcharoen and Thanong (2009) 2) ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบศูนย์อำนาจ แต่ประเทศอื่น ๆ มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ส่วนพื้นฐานโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของทุกประเทศเหมือนกัน คือ การบริหารจัดการอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่

ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมนี ที่มีกระทรวงแรงงานเข้าร่วมดูแลในการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเยอรมนีอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ด้านการจัดฝึกอบรมวิชาชีพมุ่งเน้นให้ความรู้ และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานและทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีสถาบันในการรับรองการฝึกอบรมวิชาชีพ 3) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา การกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษาและให้องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ในแต่ละประเทศจะมีการจัดหลักสูตรระบบภาคีที่คล้ายคลึงกัน หลักสูตรของประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเกาหลีใต้จะมีความหลากหลายและทันสมัยซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยมีประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาระบบภาคีให้กับประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนของประเทศไทยจะเน้นหนักที่รูปแบบมากเกินไป ซึ่งแตกต่างกับประเทศคู่เปรียบที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ สอดคล้องกับ Intarasopa and Intarak (2017) และ 4) ด้านการพัฒนาครู ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติและให้ค่าตอบแทนสูง มีระบบการคัดเลือกครูที่เป็นขั้นตอน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเต็มแตกต่างกับประเทศไทย ในการพัฒนาครูทุกประเทศจะเป็นลักษณะการฝึกอบรมโดยพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน ส่วนประเทศสิงคโปร์จะเน้นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกประสบการณ์ เพื่อนำความรู้ใหม่ที่ได้มาพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ Sitthipong (2000)

สรุปผล

การเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ตามบริบทพื้นฐานที่เป็นปัจจัยสำคัญระหว่างประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมนี ในภาพรวมมีปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ แสดงถึงขนาดพื้นที่ ที่ใกล้เคียงกันและมีจำนวนประชากรที่แตกต่างกัน การปกครองของประเทศ เป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยที่มีหลักการบริหาร แบ่งอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ 1) อำนาจบริหาร 2) อำนาจตุลาการ และ 3) อำนาจนิติบัญญัติ ด้านระบบการศึกษา มีการกำหนดการศึกษาภาคบังคับเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โดยกำหนดนโยบายด้านการศึกษาควบคู่กับแผนพัฒนาของชาติ ซึ่งทุกประเทศให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิต และให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจะเริ่มเรียนหลังจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ เน้นการศึกษาวិชาชีพเฉพาะทางเป็นหลักที่ไม่มุ่งเน้นวุฒิการศึกษาปริญญา ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ใช้เป็นการจัดทำขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทำให้หลักสูตรมีความหลากหลายและทันสมัย สอดรับความต้องการของภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นที่ยอมรับและนิยมเป็นอย่างมาก อาชีพด้านการศึกษาจึงเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมสูง เพราะถือว่าเป็นอาชีพสร้างบุคลากรให้กับประเทศชาติ สำหรับทิศทางด้านอาชีวศึกษาของประเทศไทย ควรจะต้องมีความเชื่อมโยงระดับภาคบริหารลงสู่ระดับภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น จำเป็นจะต้องประสานความร่วมมือสถาบัน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการระดมสมองเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนที่เหมาะสม แนวทางการบริหารอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จควรจะนำโมเดลต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในแต่ละภูมิภาค

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

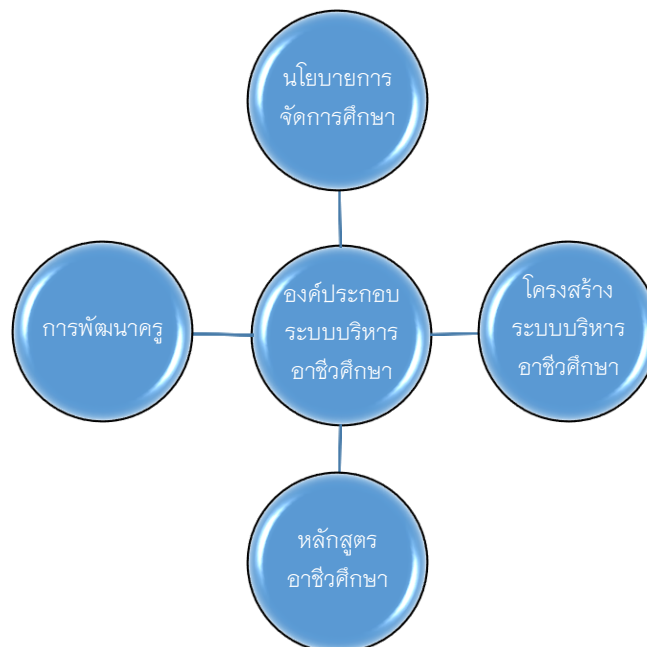
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำในภาพรวม ตามบริบทพื้นฐานมีลักษณะภูมิศาสตร์และรูปแบบปกครองของประเทศที่คล้ายคลึงกัน ด้านระบบการศึกษา ทุกประเทศให้ความสำคัญกับการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นประเทศไทยควรจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ด้านทักษะความสามารถเป็นหลัก เพื่อตอบโจทย์การผลิตกำลังคนให้เพียงพอต่อความต้องการของธุรกิจภาคอุตสาหกรรม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประเทศไทยควรมุ่งเน้นการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทางมากขึ้น ควรให้สถาบัน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้เกิดหลากหลาย และทันสมัยสอดคล้องความต้องการของภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม และพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญด้านสมรรถนะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งนำรูปแบบแนวทางการบริหารอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จจากต่างประเทศมาปรับใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในแต่ละภูมิภาค

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะต้องมีการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย ขององค์ประกอบระบบบริหารในแต่ละด้าน เพื่อจะได้นำมาปรับใช้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษาให้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ตามองค์ประกอบและมิติ เพื่อนำองค์ประกอบสำคัญที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ คือ องค์ประกอบระบบ

บริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยที่สำคัญ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) นโยบายการจัดการศึกษา 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา และ 4) การพัฒนาครู

References

- Amarinthewa, W. (2022, Dec. 1). *Take Lessons Abroad: Solve the Formula for Successful 'Vocational Education' to Become the Backbone of the Nation*. Equitable Education Fund: EEF. <http://eef.or.th/vocational-education-abroad/>
- Bereday, G.Z.F. (1967). Reflections on Comparative Methodology in Education, 1964–1966. *Comparative Education*, 3(3), 169–187. <http://www.jstor.org/stable/3097986>
- Esser, F., & Vliegthart, R. (2017). *Comparative Research Methods*. In J. Matthes, C. S. Davis & R. Potter (Eds.), *The International Encyclopedia of Communication Research Methods* (pp. 248–269). Wiley–Blackwell.
- Jirathurapornsit, S., Chenaksara, N., & Intarak, P. (2018). The Comparative Study of Vocational Educational Administration in Thailand and Singapore. *Pathumthani University Academic Journal*, 10(1), 13–21. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/ptujournal/article/view/178133/126710>
- Intarasopa, K., & Intarak, P. (2017). A Model of Private Vocational Education Administration for ASEAN Community. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 8(1), 248–256. <https://ojs.kmutnb.ac.th/index.php/jote/article/view/3320/2613>
- Office of the Vocational Education Commission. (2019). *Vocational Education Management Criteria and Practices, Vol. 1*. Office of the Vocational Education Commission.
- Pandam, S. (2020). Strategies on Manpower Production of Vocational Education for Science and Technology in Industrial Field to Support Innovation–Based Economic Development. *Journal of Technical Education Development King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 33(116), 22–28.
- Phulsawasdi, W., Wetcha, P., Rattanachowong, P., & Tunkaew, S. (2018). Administration and Management of Technical to Enhance the Competitive Thailand's Education 4.0 of CTECH Pacific Collage of Technology. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 13(1), 8–16.

- Pipatpol, K. (2014). The Success Factors of Vocational Education Management in Private Enterprises. *Veridian E-Journal (International)*, 7(5), 36–46.
- Prosser, C.A., & Allen, C.R. (1925). *Vocational Education in a Democracy*. Century Company.
- Sitthipong, W. (2000). *Technical and Vocational Education Philosophy*. A.P. Graphic Design & Print.
- Somboon, T., Lapcharoen, S., & Thanong, P. (2009). *A Comparative Study of Vocational Education Management in Japan and Thailand*[Research report, Ramkhamhaeng University].
http://www.researcher.ru.ac.th/Research_Action/0000000106_1.pdf
- Wonganutaraj, P. (1999). *Organization and Administration of Vocational Education*. Bangkok Media Center.